

fyn til Seminarierne og Betalingen der skal jeg ogsaa blot lige overfor den allerede Ordfører bemærke, at han jo selv erkjendte, at der var fremkommet væsentlige Grunde, som talte imod at gjøre en saa voldsom Forandring som den, der i Rikseligheden laa i det Forslag, der er knyttet som Motiver til Bestemmelsen i Finantsloven fra Fjertallets Side, og det navnlig af den Grund, at Ministeriet ikke kan finde Anledning til at søge Forandringer i den allerede ældre kongelige Resolution, som i sin Tid med Lovmyndighed har givet Bestemmelser for, at Skolelæreres Sønner havde fri Afgang til Seminarierne; thi af de Oplysninger, der gives, vil det fremgaa, at det Antal, som skal have fri Afgang, udgjør $\frac{1}{3}$ af Eleverne. Naar man altsaa siger, at man vil gjøre Afgangens lettere, saa kan jeg ikke se, hvorledes dette vil ske enten for denne Trebiedels Bedkommende eller for alle de andre, om hvilke det er oplyst, at det paa flere Seminarier gennemgaaende eller saa godt som ubelukkende er Sønner af Folk, der sidde i meget trænge Kaar, og det, hvad enten man forlanger 60 Rd. eller kun 30 Rd., medens der nu ved tidligere Bestemmelser er sikret dem Afgang for 10 Rd. om Aaret. Forhøielsen fra Ministeriets Side til 20 Rd. have Seminariebestyrelserne erklæret ikke være trykkelige nok for Mange, og jeg kan ikke skjønne, at der er Opfordring til at gaa videre. — Dernæst har jo ogsaa den allerede Ordfører under samme Rubrum, om jeg saa maa sige, omtalt Theaterbygningen, idet han jo ogsaa med Høje kunde sige, at herom findes der ikke noget som helst Forslag fra Udvalgets Side, som kunde komme under Afstemning, og jeg vil sige til, at, for saa vidt han bemærkede, at han ogsaa troede, at Udvalget og Ministeriet i det Hele med Hensyn til dette Punkt ikke kunde have væsentlig afvigende Ansuelser, maa jeg i denne Henseende være af samme Formening. Der foreligger jo i Betankningen vistnok som Svar paa eller Bemærkning i Anledning af Ministeriets Svarkrævelse paa Udvalgets Forespørgsler med Hensyn til Theatret flere Punkter, hvor det kunde synes, at en Uenighed i Opfattelsen er tilstede. Det er imidlertid, naar Alt kommer til Alt, vistnok Noget, der beror blot paa en vis Udtryksforskjellighed og i alt Fald en noget forskjellig Opfattelse af, hvad der er kommet fra den ene og anden Side, ligesom jeg ogsaa er overbevist om, at det egentlig først er, naar man kommer til fuldstændig at sætte sig ind i den meget omfattende og forviklede Sags Udførelse — jeg mener Theaterbygningen —, at man kan danne sig det rette Skjøn derom. Det er ganske vist, at Ministeriet har havt den allerstørste Opfordring til at søge at faae udført Alt, hvad der hørte til Theatret, saa hurtigt som muligt og saa meget som muligt at fastholde Bestemmelserne for hver enkelt Dels Udførelse, og det er ligesaa vist, at Ministeriet paa ingen Maade kan gaa ind paa at

modtage en Bygning, der maatte lide af saadanne Mangler, at den herefter vilde vise sig at være ubrugelig, eller i alt Fald af Mangler, der vare af større Betydning. Derom kunne Meningerne ikke være og ere ikke heller meget forskellige; men det maa erindres, at ved Anvendelsen af denne Betragtningssmaade kan der fremkomme forskellige Synsmaader til forskellige Lider. Det kommer i denne Henseende ogsaa i Betragtning, hvorledes Forholdene i det Hele stille sig. Er det saaledes en enkelt Mand, som helt og holdent har med Foretagendet at gjøre og selv bestemmer det, saa kan man bestemt, klarere og fastere staa paa, at der eksisterer en isorveien aldeles nøiagtig og detailleret Plan, og at den bringes til Udførelse i Overensstemmelse med de giivne Forskrifter. I nærværende Tilfælde er det helt forskjelligt. Det har ikke været muligt, da Theatret for en væsentlig Del blev givet i Entreprise, at undgaa, at der i Bestemmelserne i Kontrakten i flere Henseender maatte rekreres til Overlag og Detailberegninger, der maatte komme frem succesfult, som det viste sig muligt fra Arkitekternes Side, hvorefter Entreprenøren ganske vist paa sit Ansvar overtog den væsentligste Del deraf, men under Styrelse og Ledelse og tilbids Veiledning af Arkitekterne. Disse ere fremkomne med Forslag til den Entreprenør, der blev valgt, og det var under deres Medvirksomhed, at Udførelsen skulde ske, ligesom det skulde være under Tilsyn af en af Ministeriet nedsat Bygningskommission. At der allerede i disse Forhold let kommer Vanffeligheder og Forhaling, hvor meget man end vil undgaa dem, vil Enhver, der har havt med saadanne Sager at gjøre, indse er uundgaeligt. Dertil kom nogle særlige og sørgelige Uheld, som i høi Grad have været tilstede ved dette Arbejde, nemlig for det Første, at den Mand der var Overbestyrelsens Støtte ved hele Sagen, hvis Beregninger man maatte have den største Tillid til, og som havde den største Energi og Interesse for denne Sag, der laa ham meget paa Hjerte, nemlig Statsraad Hummel, døde $\frac{1}{2}$ Aar efter at Paabegyndelsen var sket, Entreprisen overtagen og Alt sat i Gang. Dernæst stybte det andet Uheld til, at et andet Medlem af Bygningskommissionen, som havde overtaget Posten efter den førstnævnte, nemlig Statsraad Sammeltoft, som uden at besidde Statsraad Hummels tekniske Indsigt havde saa stor administrativ Dygtighed, at han maatte være en særdeles stor Støtte for Ministeriet, døde i Begyndelsen af 1873, og endelig for det Trebiede døde en ganske ung Mand, som toges til, og som i den korte Tid, han var der, vandt et saadant Navn, som han havde vundet alle Steder, hvor han havde været, i en sjelden Grad, saa at hans Dødsang var et Tab ikke alene for Theatret, men for Landet, nemlig Kapitain Larsen. At dette er en sjelden Række af Uheld, som ikke har kunnet blive uden Spor. Paa den anden Side